



Länsstyrelsen
Gävleborg

Naturvårdsenheten

BESLUT

2016-01-21

1 (11)

Dnr 511-8458-2012
61-245

Se sändlista

BESLUT OM UTVIDGNING AV STORKVARNBERGETS NATURRESERVAT

Beslut

Med stöd av 7 kap. 4 och 5 §§ miljöbalken (1998:808) beslutar länsstyrelsen att ändra beslutet från 2010-02-17 (dnr. 511-1795-2009 dossnr. 61-245) genom att förklara det område som avgränsas på karta enligt bilaga 1 och 2, med de gränser som slutligen märks ut i fält, som naturreservat. Naturreservatets namn ska även fortsättningsvis vara Storkvarnbergets naturreservat.

För att tillgodose och uppnå syftet med naturreservatet beslutar länsstyrelsen med stöd av 7 kap. 5, 6 och 30 §§ miljöbalken samt 22 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. att ändra föreskrifterna för Storkvarnbergets naturreservat (21FS 2010:1) enligt ovannämnda beslut genom att förordna att nedan angivna föreskrifter ska gälla för reservatet (se Föreskrifter för naturreservatet).

Slutligen beslutar länsstyrelsen med stöd av 3 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. att ändra skötselplanen enligt ovannämnda beslut och fastställa reviderad skötselplan enligt bilaga 4 för naturreservatets långsiktiga vård. Förvaltare för naturreservatet ska även fortsättningsvis vara länsstyrelsen.

Förevarande beslut träder i kraft när det vinner laga kraft och det ersätter därmed tidigare beslut, varvid tidigare beslut, föreskrifter och skötselplan upphör att gälla. Föreskrifterna enligt punkten C om rätten att färdas och vistas inom naturreservatet och om ordningen i övrigt inom naturreservatet träder dock i kraft den dag som framgår av kungörelsen i länets författningssamling, varvid tidigare föreskrifter upphör att gälla, och dessa föreskrifter gäller därvid enligt 7 kap. 30 § andra stycket miljöbalken omedelbart, även om de överklagas. Upphävandet som detta innebär beslutas med stöd av 7 kap. 7§ miljöbalken.

Uppgifter om naturreservatet

Benämning:	Storkvarnbergets naturreservat
NVR-id:	21-2021167
Kommun:	Ljusdal
Karta:	Ekonomisk karta: 15F6d
Lägesbeskrivning:	Ca 12 km söder om Los i Ljusdals kommun. Se bifogad översiktskarta (bilaga 2)
Centrumkoordinater (SWEREF99 TM):	E: 511902 N: 6831532
Gräns:	Se bifogad beslutskarta (bilaga 1), gränsen är markerad med den punktstreckade linjen.
Fastigheter och markägare:	Fastighet: Grästjärn 1:6 Ägare: Sveaskog Förvaltnings AB Fastighet: Tenskog 3:1 Ägare: Ljusdals kommun
Areal (från VIC Natur):	Total areal 97,6 ha Landareal 97,6 ha Produktiv skogsmark 92,5 ha Därav naturskog* 75 ha *Areal från länsstyrelsens naturskogsinventering
Förvaltare:	Länsstyrelsen
Friluftsliv:	Området är av litet intresse för friluftslivet.

Syftet med naturreservatet

Syftet med naturreservatet är att bevara områdets naturskogar och andra ingående naturtyper samt landskapets orörda karaktär för fortsatt fri utveckling. Förekommande ekosystem och biologiska mångfald skall bevaras och utvecklas genom intern dynamik och andra naturliga processer. Strukturer som död ved och gamla grova träd ska förekomma i för livsmiljöerna gynnsam omfattning.

Inom ramen för detta syfte ska naturreservatet även stödja allmänhetens möjligheter till friluftsliv och naturupplevelser och ge möjlighet till vetenskaplig forskning.

Syftet ska uppnås genom att:

- Inget skogsbruk bedrivs i området.
- Områdets/landskapets orördhet bibehålls genom att exploateringar och arbetsföretag förhindras.
- Naturliga processer tillåts verka.
- Lämpliga åtgärder vidtas för mottagning av och information till allmänheten.

Föreskrifter för naturreservatet

Föreskrifterna under A och C nedan utgör inte hinder för förvaltaren av naturreservatet att utföra de åtgärder som behövs för att uppnå syftet med naturreservatet, som framgår av föreskrifterna B1-B4 nedan och som preciseras i skötselplanen. Inte heller utgör föreskrifterna hinder för länsstyrelsen eller av länsstyrelsen utsedd uppdragstagare att utföra inventeringsverksamhet, nödvändig insamling av bestämningsmaterial, eller annan dokumentation av växt- och djurliv, andra naturförhållanden och friluftsliv inom naturreservatet.

A. Föreskrifter enligt 7 kap 5 § miljöbalken om inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden

Utöver vad som gäller enligt andra författningar är det förbjudet att

1. avverka skog, utföra annan skogsvårdsåtgärd eller ta bort eller upparbeta dött träd eller vindfälle,
2. uppföra byggnad, brygga, bro, mast, antenn, torn, campingplats, luft- eller markledning, stängsel, hägnad eller annan anläggning,
3. anlägga väg, stig, vandringsled eller parkeringsplats,
4. bedriva vattenföretag, som t.ex. att utföra vattenreglering eller leda bort vatten,
5. bedriva täkt, anordna upplag, borra, mejsla, måla, spränga, gräva, schakta, dämna, tippa, fylla ut, dika, dikesrensa, muddra, eller på annat sätt skada mark och block.
6. bedriva mineralutvinning,

7. använda eller sprida kemiska och biologiska bekämpningsmedel, kalk, gödselmedel eller växtnäringsämnen,
8. framföra motordrivet fordon,
9. sätta upp tavla, plakat, affisch, skylt eller göra inskrift,
10. plantera in eller sätta ut växt- eller djurart,
11. upplåta mark för militära övningar eller liknande,
12. upplåta mark för idrottsarrangemang utan tillstånd från Länsstyrelsen.

Undantag från föreskriften 2 gäller uppförande av jakttorn efter tillstånd från Länsstyrelsen.

Undantag från föreskriften 3 gäller anläggning av stig eller vandringsled efter tillstånd från Länsstyrelsen.

Föreskriften 8 utgör inte hinder för att använda älgdragare eller liknande som behövs för uttransport av större vilt från området vid den jakt som är tillåten i naturreservatet. Uttransporten ska ske på så sätt att skador på mark och vegetation minimeras.

B. Föreskrifter enligt 7 kap. 6 § miljöbalken om förpliktelser för ägare och innehavare av särskild rätt till fastighet att tåla visst intrång

För att tillgodose syftet med naturreservatet förpliktigas ägare och innehavare av särskild rätt till fastighet att tåla följande intrång.

1. Utmärkning av naturreservatets gränser enligt Naturvårdsverkets anvisningar.
2. Uppsättning och underhåll av informationstavla vid entrén.
3. Undersökning och dokumentation av växt- och djurliv, andra naturförhållanden och friluftsliv.
4. Uppmärkning och underhåll av eventuell stig och rastplats samt iordningställande av parkeringsplats på lämplig plats i anslutning till entrén.

C. Föreskrifter enligt 7 kap 30 § miljöbalken om rätten att färdas och vistas inom reservatet samt om ordningen i övrigt inom reservatet.

Utöver vad som i övrigt gäller enligt föreskrifter och förbud i andra lagar och författningar är det förbjudet att

1. framföra motordrivet fordon,
2. ta ved. Eldning är endast tillåtet om egen ved tagits med,
3. bryta kvistar, fälla eller på annat sätt skada levande eller döda stående eller omkullfallna träd och buskar,
4. plocka eller skada vedsvampar, mossor eller lavar, samt gräva eller dra upp kärlväxter,
5. klättra i boträd, uppehålla sig nära rovfågelbo, lya eller gryt, samla in djur eller på annat sätt medvetet skada eller störa djurlivet,
6. sätta upp tavla, plakat, affisch, skylt eller göra inskrift,
7. skada fast föremål eller ytbildning såsom att omlagra eller bortföra sten,
8. använda området för militära övningar,
9. använda området för organiserade tävlingar utan tillstånd från Länsstyrelsen.

Föreskriften 1 utgör inte hinder för att använda älgdugare eller liknande som behövs för uttransport av större vilt från området vid den jakt som är tillåten i naturreservatet. Uttransporten ska ske på så sätt att skador på mark och vegetation minimeras.

Föreskriften 5 ovan utgör inte hinder för innehavare av särskild rätt i samband med den jakt eller det fiske som är tillåtet i naturreservatet.

Bakgrund

Storkvarnberget naturvärdesinventerades 2003 och hela området bedömdes ha mycket höga naturvärden. Kommunen informerades om de höga naturvärdena samt att intresse fanns om att bilda reservat av hela berget. Halva området, som låg på Sveaskogs fastighet redovisades i rapporten ”Skyddsvärda statliga skogar, Rapport 5342, januari 2004”. Det uppmärksammades på grund av höga

biologiska värden och bedömdes med stöd av gällande naturskogs-kriterier lämpat för urval i inventeringen. Naturvårdsverket och Sveaskog AB träffade den 13 juni 2008 en överenskommelse om långsiktigt skydd av 431 särskilt värdefulla naturskogsområden på Sveaskogs marker som redovisades i inventeringen.

Länsstyrelsen bildade Storkvarnbergets naturreservat i februari 2010 av den del av berget som ligger på Sveaskogs mark. Länsstyrelsens arbete med att fatta beslut för de så kallade SNUS-objekten gjordes under stor tidspress. I besluten användes även en förenklad skötselplan. Avsikten var att de skulle revideras och få en mer detaljerad utformning senast 2015. Den kvarvarande västra delen av området som ligger på Ljusdals kommuns fastighet inkluderas, i och med detta beslut, i naturreservatet.

Förändringar i förhållande till tidigare beslut

Den förändring som detta beslut innebär är till största delen enbart att naturreservatets gränser utökas till att innefatta hela Storkvarnberget. Det skyddade områdets ca 55 ha utökas med ca 42 ha till att innefatta 97,6 ha. Ett mindre tillägg till naturreservatets syfte har gjorts, nämligen att strukturer som död ved och gamla grova träd ska förekomma i för livsmiljöerna gynnsam omfattning, vilket inte var specificerat i tidigare beslut. I övrigt är syftet för naturreservatet samma som det formulerades då den första delen av naturreservatet bildades. Ett undantag i föreskrift A4 har lagts till, så att markägarna kan anlägga stig efter tillstånd från länsstyrelsen. Ett undantag i föreskrift A5 har tagits bort och föreskrift A6, förbud mot att genomföra mineralutvinning, har lagts till i jämförelse med det tidigare beslutet. Detta innebär att dispens måste sökas för att utföra mineralutvinning och prospektering inom naturreservatet, vilket tidigare var tillståndspliktigt. Dessutom har skötselplanen utökats och beskrivits mer utförligt, i syfte att underlätta förvaltningen av reservatet.

Ärendets handläggning

Länsstyrelsen kontaktade Ljusdals kommun angående eventuell utvidgning av Storkvarnbergets naturreservat i november 2012. Kommunen yttrade sig positivt till förslaget och de föreslagna gränserna i mars 2013. Naturvårdsverket godkände området för naturreservatsbildning i juni 2013. Värderingen utfördes av konsultfirman Landeum KB under hösten 2013 och förhandling om ersättning sköttes därefter av Nils Spross på Norrbryggan AB, och ett inträngsavtal tecknades under hösten 2014.

Förbudet mot att avverka träd eller buskar, eller att ta bort eller upparbeta dött träd eller vindfälle, medför att pågående markanvändning avsevärt försvåras inom berörd fastighet. Överenskommelse om ersättning enligt 34 §

förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. och enligt 31 kap. miljöbalken har därför träffats med Ljusdals kommun, som är berörd markägare. Markåtkomsten löstes genom intrångsavtal med Ljusdals kommun i september 2014. Detta innebär att Ljusdals kommun har fått en ersättning på 50% av marknadsvärdeminskningen som naturreservatsbeslutet innebär, vilket motsvarar markåtkomstbidraget för kommunalt bildade naturreservat.

Beslut och skötselplan skickades på remiss till sakägare, organisationer och berörda myndigheter under våren och sommaren 2015.

Ljusdals kommun är positiva till förslaget, och kommunens myndighetsnämnd tillstyrker länsstyrelsens förslag till utvidgning av Storkvarnbergets naturreservat, förslag till nytt beslut samt förslag till skötselplan. Skogsstyrelsen har inte några synpunkter på beslutsförslaget och Sveriges geologiska undersökning har valt att inte yttra sig.

Skälen för länsstyrelsens beslut

Tillämpliga bestämmelser

Enligt 1 kap. 1 § andra stycket miljöbalken ska densamma tillämpas så att bl.a. värdefulla natur- och kulturmiljöer skyddas och vårdas och den biologiska mångfalden bevaras.

Enligt 7 kap. 4 § första stycket miljöbalken får länsstyrelsen förklara ett mark- eller vattenområde som naturreservat i syfte att bevara biologisk mångfald, vårda och bevara värdefulla naturmiljöer eller tillgodose behov av områden för friluftslivet.

Enligt 7 kap. 5 § andra stycket miljöbalken, följer att det i beslutet ska anges de inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden som behövs för att uppnå syftet med naturreservatet. Enligt paragrafens tredje stycke får länsstyrelsen meddela beslut om nya inskränkningar eller nya skäl för naturreservat om det behövs för att uppnå syftet med skyddet.

Enligt 7 kap. 6 § miljöbalken får länsstyrelsen förplikta ägare och innehavare av särskild rätt till fastighet att tåla visst intrång om det behövs för att tillgodose syftet med naturreservatet.

Enligt 7 kap. 7 § miljöbalken får länsstyrelsen helt eller delvis upphäva beslut som den har meddelat enligt 4-6 §§, om det finns synnerliga skäl.

Enligt 7 kap. 30 § första stycket miljöbalken jämfört med 22 § första meningen förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. får länsstyrelsen

meddela föreskrifter om rätten att färdas och vistas inom naturreservatet samt om ordningen i övrigt inom naturreservatet om det behövs för att tillgodose syftet med skyddet.

Uttredningen i ärendet

Beskrivning av området

Storkvarnberget är ett 460 meter högt berg som ligger 12 kilometer söder om Los, strax väster om Övre Lomsjön i västra Hälsingland. Östslutningen är mycket brant med stup på uppåt 30 meter och höjdskillnaden mellan objektets högsta och lägsta punkt är 180 meter. Utmärkande för området är ett mosaiklandskap med brandpräglad naturskog, som innehåller gamla slätbarkade tallar, asprika rasbranter, lodräta stup och frodig granskog med gott om lågor. Nästan hela objektet innehåller nyckelbiotoper och naturvärden. Skogsmarken i naturreservatets omgivning är annars mycket hårt påverkat av skogsbruk.

Beskrivning av prioriterade bevarandevärden

Storkvarnberget är med sin mångfald av naturtyper ett värdefullt område. På grund av sina rasbranter och stup har stora delar av objektet legat utanför ordinärt skogsbruk och utvecklat höga naturvärden knutna till brandpräglad lövblandad barrskog. Båda topparna med sina nära 300 åriga tallar och orörda natur har mycket höga naturvärden. Hela slutningen har ett högt lövinslag, främst av asp, men björk och sälg förekommer också. Det finns gott om död aspväd, såväl stående som liggande. Lunglav (NT), luddlav (S) och korallblylav (S) har hittats på asp och sälg i naturreservatet.

Trots att rasbranterna är påverkade av dimensionsavverkning finns det många gamla tallar kvar, en del av dem med flera brandljud. Talltorrakor står i branten och det ligger kvar en hel del lumpade stockar från dimensionsavverkningen. I delar av branten växer frodig granskog som innehåller rikligt med lågor. Främst är det självgallrad björk och gran som ligger ner. Ullticka (S) har påträffats på några granlångor. En mindre bäck rinner genom objektets södra delar.

Andra sakförhållanden av betydelse för beslutet

Storkvarnberget ligger inom Riksintresse för skyddade vattendrag (objektet Voxnan uppströms Vallhaga).

Området behöver skyddas för att tillgodose behovet av orörda skogsområden och för att bevara skogslevande djur och växter. Området bidrar därmed till att

uppfylla miljökvalitetsmålet "Levande skogar" och är ett bra exempel på den typ av områden som ska prioriteras enligt länsstyrelsens och Skogsstyrelsens strategi för formellt skydd av skog i Gävleborgs län (länsstyrelsens rapport 2006:19-21).

Länsstyrelsens bedömning och intresseprövning

Motiv till ändringarna

För att slippa ha två naturreservat intill varandra har länsstyrelsen valt att besluta om att upphäva det gamla reservatsbeslutet och ta ett nytt beslut för hela området. Länsstyrelsen får enligt 7 kap. 7 § helt eller delvis upphäva beslut som den har meddelat enligt 7 kap. 4-6 §§ om det finns synnerliga skäl. Kravet på synnerliga skäl kan anses vara uppfyllt eftersom det nya beslutet i allt väsentligt överensstämmer med tidigare gällande beslut. Länsstyrelsen anser att det nya beslutet innebär ett starkare skydd för områdets naturvärden i och med att området utökas, samt genom att föreskrifterna stärks.

Från 2008-05-12 till 2014-05-12 fanns ett beviljat undersökningstillstånd som berörde Storkvarnberget (Hässjaberg nr 5, Licence id: 2008:101, Mineral Wikings). Detta undersökningstillstånd var gällande då första delen av reservatet bildades, vilket förklarar varför mineralutvinning inte förbjöds redan då, även om denna avsikt fanns. Länsstyrelsen anser att mineralutvinning är oförenligt med syftet med naturreservatet.

Reservatet ska enligt syftet stödja allmänhetens möjligheter till friluftsliv och naturupplevelser. Ett resonemang har förts med kommunen om möjligheterna att göra förbättringar för detta ändamål, exempelvis att dra en stig upp på ena toppen. Ett undantag i föreskriften A4 har därför lagts till så att tillstånd kan ges för de åtgärder som kan underlätta friluftslivet i området, såsom att anlägga en stig.

Bedömning

Länsstyrelsen bedömer att skogsbruk, andra arbetsföretag eller anläggningar ej går att förena med bevarande av områdets värden. Området är av stort värde för bevarande av den biologiska mångfalden. Det är därför enligt länsstyrelsens bedömning ett område som i enlighet med 1 kap. 1 § miljöbalken bör skyddas som naturreservat enligt 7 kap. 4 § miljöbalken. Att så sker bedöms vara förenligt med en från allmän synpunkt lämplig användning av mark- och vattenområdena enligt 3 och 4 kap. miljöbalken.

Enligt Ljusdals kommuns kommuntäckande översiktsplan (Översiktsplan för Ljusdals kommun, antagen 2010-02-22) ligger naturreservatet inom ett område

med undersökningstillstånd för mineral. Det undersökningstillstånd som berörde Storkvarnberget har vid tidpunkten för det här beslutet gått ut. Området är även riksintresse för skyddade vattendrag. Översiktsplanen beskriver att kommunen anser att det är av stor vikt att värdefulla naturtyper bevaras, dels för deras egenvärde och dels för den biologiska mångfaldens skull. Länsstyrelsen bedömer därför att bildandet av naturreservatet överensstämmer med intentionerna i kommunens översiktsplan.

Länsstyrelsen bedömer att de positiva effekterna för den biologiska mångfalden och för allmänheten är så stora att de överväger de negativa effekterna som kan uppstå för allmänheten och för berörda fastighets- och sakägare.

Enligt länsstyrelsens mening är föreskrifterna anpassade till naturreservatets syfte och bevarandevärdena i området.

Intresseprövning

I reservatsbildningsprocessen ingår som en del att i alla frågor göra en avvägning mellan enskilda och allmänna intressen med den utgångspunkten att det ska finnas en rimlig balans mellan de värden som ska skyddas genom förbudet/inskränkningen, och den belastning som förbudet/inskränkningen har för den enskilde. Vid denna avvägning, enligt 7 kap. 25 § miljöbalken, har länsstyrelsen funnit att föreskrifterna inte går längre än vad som krävs för att syftet med naturreservatet ska tillgodoses.

I enlighet med vad som sägs i 4 och 5 §§ förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning, har Länsstyrelsen bedömt att föreskrifterna enligt 7 kap. 30 § miljöbalken innebär så begränsade kostnadsmässiga och andra konsekvenser att det saknas skäl för en konsekvensutredning av regelgivningen.

Upplysningar

Länsstyrelsen kan med stöd av 7 kap. 7 § andra stycket miljöbalken medge dispens från meddelade föreskrifter om det finns särskilda skäl och om det är förenligt med förbudets eller föreskriftens syfte (7 kap. 26 § miljöbalken). Enligt 7 kap. 7 § sista stycket miljöbalken gäller att beslut om dispens får meddelas endast om intrånget i naturvärdet kompenseras i skälig utsträckning på naturreservatet eller på något annat område.

Länsstyrelsen ska bedriva tillsyn över naturreservatet. I tillsynen ingår att tillse att reservatsföreskrifterna följs.

Av 29 kap. 2 och 2 a §§ miljöbalken följer bland annat att det kan medföra straffansvar att orsaka skada i eller bryta mot föreskrift som meddelats för ett naturreservat.

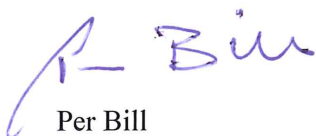
Har någon vidtagit åtgärd i strid mot meddelad föreskrift, kan länsstyrelsen enligt 26 kap. 9 och 14 §§ miljöbalken vid vite förelägga om rättelse.

Eftersom naturreservatet syftar till att bevara biologisk mångfald ska eventuella vindfällan och stormskadad skog lämnas. Bestämmelserna i 5, 6 och 10 §§ skogsvårdslagen (1979:429) ska inte tillämpas inom naturreservatet.

Hur man överklagar

Detta beslut kan överklagas hos regeringen. Se bilaga 7 om hur man överklagar.

Beslut i ärendet har fattats av landshövdingen Per Bill. I den slutliga handläggningen har även deltagit enhetschefen Ann Gudéhn, juristen Ann-Charlotte Nyman, biologen Helena Persson, biologen Linda Svensson och biologen Ida Svartholm, varav den sistnämnda har varit föredragande.



Per Bill



Ida Svartholm

Bilagor:

1. Beslutskarta
2. Översiktskarta
3. Föreskriftskarta
4. Skötselplan
5. Brytpunktskarta
6. Sändlista
7. Hur man överklagar

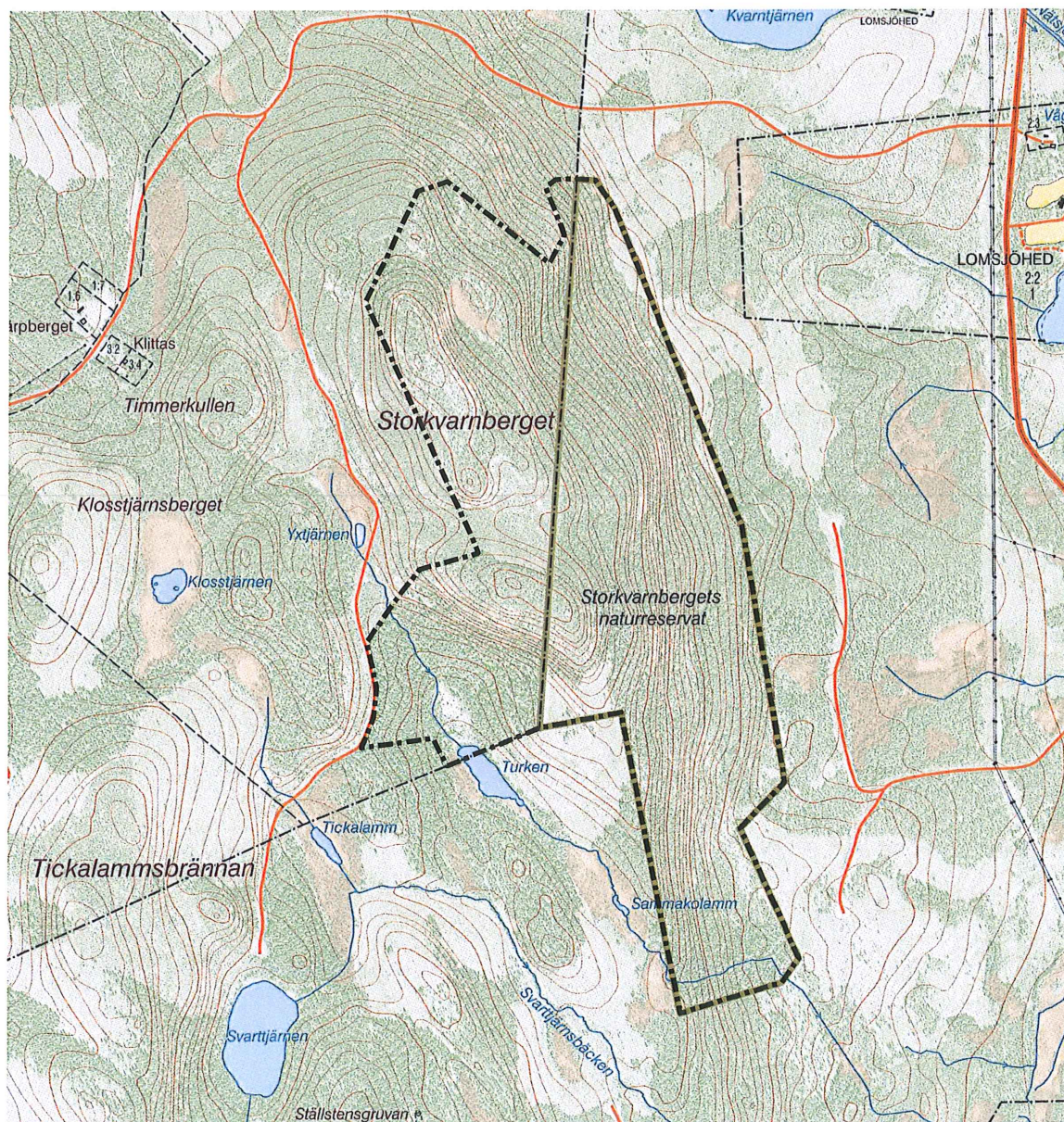


Länsstyrelsen
Gävleborg

Tillhör beslut
2016-01-21

Dnr 511-8458-2012 Bilaga 1
61-245

Storkvarnbergets naturreservat Beslutskarta



Bakgrundskarta: Fastighetskartan

Beslutskarta för Storkvarnbergets naturreservat
Gränsen är inmätt i fält

Skala 1:15 000

Centrumkoordinater N: 6831532 E: 511902

 Gräns för naturreservatet

0 50 100 200 300 400 500 Meter

© Lantmäteriet Geodatasamverkan och © Länsstyrelsen Gävleborg



Postadress

Besöksadress

Telefon

Faxnummer

E-post adress

Länsstyrelsen
801 70 Gävle

Borgmästarplan

010 - 225 10 00

010 - 225 11 50

gavleborg@lansstyrelsen.se



Tillhör beslut
2016-01-21

Dnr 511-8458-2012 Bilaga 2
61-245

Länsstyrelsen
Gävleborg

Storkvarnbergets naturreservat Översiktskarta



Bakgrundskarta: Vägkartan

Översiktskarta för Storkvarnbergets naturreservat
Gränsen är inmätt i fält

Skala 1:150 000

Centrumkoordinater N: 6831532 E: 511902

0 0,5 1 2 3 4 5 Kilometer

 Storkvarnbergets naturreservat

© Lantmäteriet Geodatasamverkan och © Länsstyrelsen Gävleborg



Postadress

Besöksadress

Telefon

Faxnummer

E-post adress

Länsstyrelsen
801 70 Gävle

Borgmästarplan

010 - 225 10 00

010 - 225 11 50

gavleborg@lansstyrelsen.se

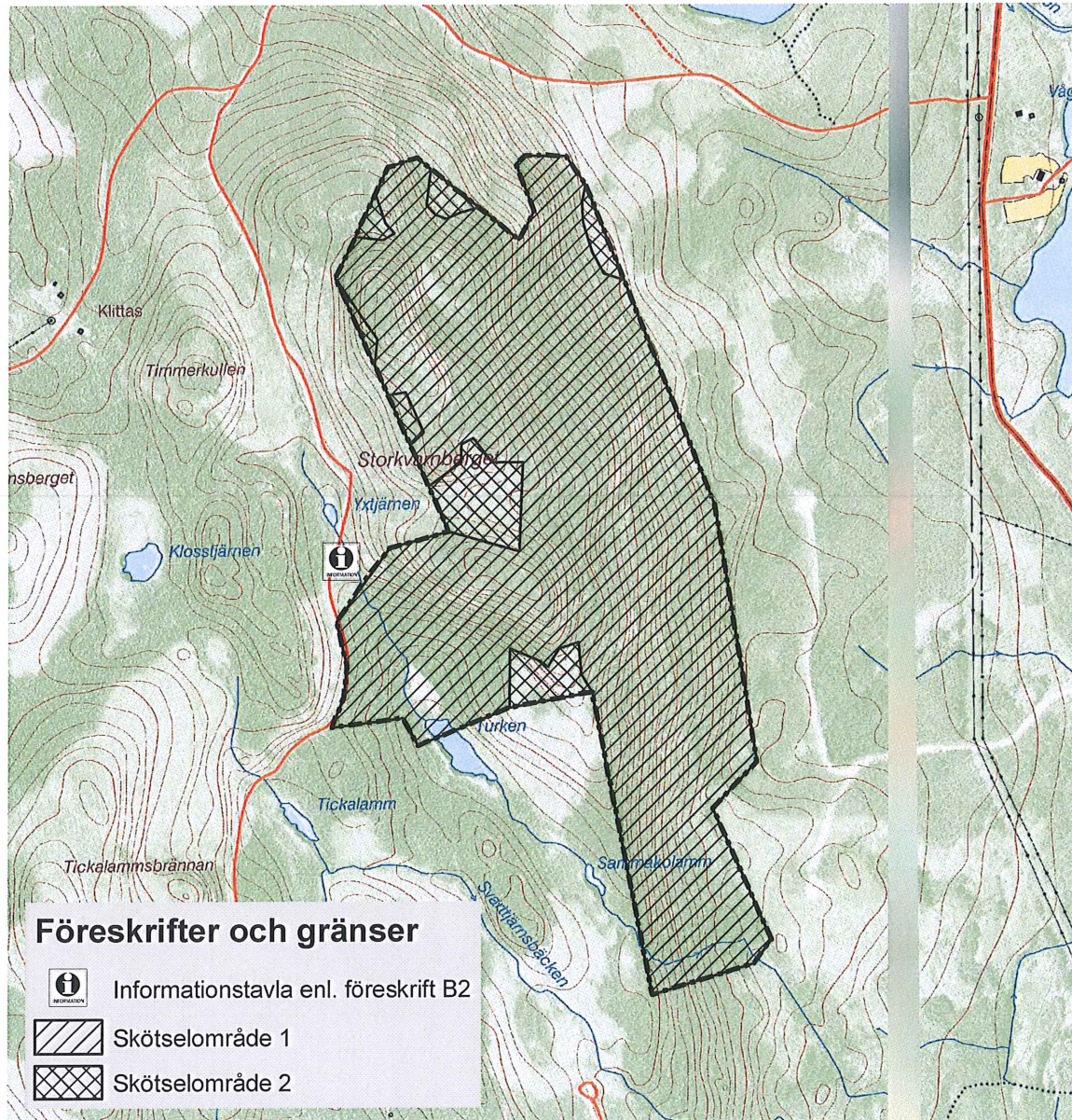


Länsstyrelsen
Gävleborg

Tillhör beslut
2016-01-21

Dnr 511-8458-2012 Bilaga 3
61-245

Storkvarnbergets naturreservat Föreskriftskarta



Bakgrundskarta: Fastighetskartan

Föreskriftskarta för Storkvarnbergets naturreservat
Gränsen är inmätt i fält

Skala 1:15 000

Centrumkoordinater N: 6831532 E: 511902

0 50 100 200 300 400 500 Meter

 Gräns för naturreservatet

© Lantmäteriet Geodatasamverkan och © Länsstyrelsen Gävleborg



Postadress

Besöksadress

Telefon

Faxnummer

E-post adress

Länsstyrelsen
801 70 Gävle

Borgmästarplan

010 - 225 10 00

010 - 225 11 50

gavleborg@lansstyrelsen.se



Naturvårdsenheten

SKÖTSELPLAN FÖR STORKVARNBERGETS NATURRESERVAT

BESKRIVNINGSDDEL

I skötselplanen anges målen med naturreservatet och de ska ligga till grund för dess vård och skötsel. Naturreservatet ska utmärkas genom förvaltarens försorg enligt Naturvårdsverkets anvisningar.

1. Beskrivning av bevarandevärdena

1.1 Administrativa data

Objektnamn	Storkvarnbergets naturreservat
NVR-id	21-2021167
Län	Gävleborg
Kommun	Ljusdal
Arealer (från VIC Natur):	Total areal 97,6 ha Därav landareal 97,6 ha Produktiv skogsmark 92,5 ha Naturskog* ca 76 ha *Areal från Länsstyrelsens naturskogsinventering
Naturtyper landareal (enligt Metrias naturtypskartering KNAS):	
Tallskog	32,4 ha
Granskog	14 ha
Barrblandskog	22,3 ha
Lövblandad barrskog	12,3 ha
Ungskog inkl. hyggen	10 ha
Skogsimpediment	3,7 ha
Övrigt	3 ha
Prioriterade bevarandevärden:	
Markslag	Skog

Naturtyper	Hällmarkstallskog, barrblandskog, granskog, lövblandad barrskog
Strukturer	Gamla träd, grova träd, senvuxna träd, hålträd, stående döda och döende träd, vindfällen och lågor
Växt- och djursamhällen	Fåglar, vedsvampar, mossor, lavar
Arter (rödlistade, signal- samt andra intressanta arter) * Arter upptagna på bilaga 1 i Fågeldirektivet, Natura 2000 NT = kategori "Nära Hotad" i rödlistan 2015	Spillkråka, <i>Dryocopus martius</i> * Tjäder, <i>Tetrao urogallus</i> * Knärot, <i>Goodyera repens</i> , (NT) Ullticka, <i>Phellinus ferrugineofuscus</i> , (NT) Rävticka, <i>Inonotus rheades</i> , Garnlav, <i>Alectoria sarmentosa</i> , (NT) Lunglav, <i>Lobaria pulmonaria</i> , (NT) Luddlav, <i>Nephroma resupinatum</i> , Korallblylav, <i>Parmeliella triptophylla</i> ,
Friluftsliv	Upplevelse av naturmiljön, orördhet, utsikt

1.2 Historisk och nuvarande mark- och vattenanvändning

Ända sedan förhistorisk tid har området nyttjats av människor. I Los socken finns ett 30-tal kända stenåldersboplatser och fångstgropar. En stor del av stenåldersfynden från trakten är funna vid Fågelsjöns och Voxnans stränder. Pollendiagram tyder på att skogarna i området påverkats av betestryck under 1200-1300-talet, vilket visar att den då nyttjades för boskapsskötsel. På 1600- och 1700-talet invandrade finska svedjebönder till området. De byggde nya bosättningar och livnärde sig på svedjebruk, myrslåtter och boskapsskötsel med skogsbete. Även jakt och fiske var viktigt för försörjningen. Under andra halvan av 1800-talet skedde stora förändringar. Skogen började få ett värde, skogsmarkerna skiftades och skogsbruket kom igång. Skogsbolag köpte upp många hemman i trakten för att komma över skogsmark och även staten började driva sina skogar. År 1845 bildas Los socken av områden som ursprungligen tillhört Färila och Ovanåker i Hälsingland, Sveg och Ytterhogdal i Härjedalen, samt Orsa i Dalarna.

1.3 Områdets bevarandevärden

1.3.1 Biologiska bevarandevärden

Storkvarnberget är med sin mångfald av naturtyper ett värdefullt område. De båda topparna med sina nära 300-åriga tallar och orörda natur har mycket höga naturvärden. På grund av sina rasbranter och stup har stora delar av objektet legat utanför ordinärt skogsbruk och utvecklat höga naturvärden knutna till brandpräglad lövblandad barrskog. Delar av den omliggande skogen är däremot hårt brukad.

Den norra toppen har de högsta bevarandevärdena med klappersten, hållmark och ett flertal mycket gamla tallar. Många av tallarna är toppbrutna och senvuxna. Torrakor i olika dimensioner förekommer och flera tallar är delvis döda eller döende. Död ved på marken finns både som torra grova lågor och toppar och grenar som nyligen har rasat. Föryngringen består både av tall och gran. Synliga spår av skogsbruk saknas. Markvegetationen består av renlav, blåbär och ljung.

På den södra toppen av Storkvarnberget är träden något yngre. Tall i olika dimensioner dominerar och står glest. Det är stor ålders- och diameterspridning med inslag av talltorrakor och enstaka äldre senvuxna, knotiga och toppbrutna tallar. Lågor finns rikligt i olika dimensioner och ålder, både torra och färska.

Bergets sluttningar har ett högt lövinslag, främst av asp, men björk och sälg förekommer också. Det finns gott om död aspved, såväl stående som liggande. Lunglav, luddlav och korallblylav har hittats på asp och sälg. Bitvis stora delar av ostsidan är rasbranter och stup på ca 30 meter. Stenar, klippblock och hållmark dominerar marken. Hänglavar växer rikligt på både tall och gran och rävticka har hittats på en döende asp. Alla träd är av olika dimensioner, det är stor åldersspridning och luckigt, bitvis mycket öppet. Spår av både insekter och hackspettar är vanligt förekommande i döende träd.

Trots att rasbranterna är påverkade av dimensionsavverkning finns det många gamla tallar kvar, en del av dem med flera brandljud. Talltorrakor står i branten och det ligger kvar en hel del lumpade stockar från dimensionsavverkningen. I delar av branten växer frodig granskog som innehåller rikligt med lågor. Främst är det självgallrad björk och gran som ligger ner. Ullticka har påträffats på några granlångor.

På flackare mark i södra delen av reservatet utgör gran 90 % av beståndet. Det är påfallande mycket hänglav i området och gran finns i olika dimensioner och åldrar. De riktigt gamla granarna saknas dock. Snöbrott är vanliga liksom tallöverståndare. Död ved finns i form av gamla och färska lågor, men inte lika mycket lågor som i sluttningarna. Flera färska vindfällen i kantzonerna ger en skarp kontrast mot 100 år gamla dimensionsavverkningslångor. Även stående

döda och döende träd förekommer liksom enstaka talltorrakor. Självföryngring av framför allt gran men även yngre björkar och aspar förekommer. Bitvis finns även helt öppna ytor med ljung och blåbärsris. Marken är även här stenig och blockig. En mindre bäck rinner genom objektets södra delar och här är marken delvis örtrik. Strax norr om tjärnen Turken i reservatets sydvästra del finns ett område med mycket vindfällda träd upp längs bäcken.

1.3.2 Kulturhistoriska bevarandevärden

Inga speciella kulturhistoriska bevarandevärden är kända inom reservatet.

1.3.3 Geovetenskapliga bevarandevärden

Det har funnits ett undersökningstillstånd för guld i området, men inga speciella geovetenskapliga bevarandevärden är kända inom reservatet.

Berggrunden i området består av kvartsit med tunna inlagringar av metasiltsten och sprickfyllnader av kvarts. Pegmatitgångar förekommer också. I naturreservatets branter finns många ytor där berget går i dagen och där block lösgjorts genom frostsprängning och andra processer. Stora mängder block ligger i slutningen nedanför branten. I den södra delen finns en nästan vegetationslös så kallad talusbrant. Morän täcker de ytor där berggrunden inte går i dagen. Moräntäcket på berget är i allmänhet tunt. Nedanför slutningen finns några blockfält där block ansamlats genom uppfrysning ur moränen.

1.3.4 Bevarandevärden för friluftsliv

Storkvarnbergets båda toppar bjuder på upplevelsevärden i form av möjligheter till utsikt över landskapet och upplevelse av naturmiljön. Området är relativt lättåtkomligt i och med närbelägna vägar, men att ta sig in i reservatet och upp på topparna kan innebära en utmaning.

1.4 Källförteckning

- Framtida Hamra nationalpark – Ett sökande efter mänskliga spår i utmarken, 2010, Länsstyrelsen i Gävleborg, rapport 2010:4.
- Länsstyrelsens naturskogsinventering av Storkvarnberget, 2003, Länsstyrelsen i Gävleborg.
- Beslut om bildande av Storkvarnbergets naturreservat, 2010, dnr 511-1795-09, Länsstyrelsen i Gävleborg

PLANDEL

2. Skötselområden med bevarandemål och åtgärder

Naturreservatet är indelat i 3 skötselområden, vilka utgår från den skötsel som ska genomföras. Skötselområdena är:

- 1: Barrskog med fri utveckling
- 2: Ungskog
- 3: Information och friluftsliv

Skötselplanens skötselområde 1: Barrskog med fri utveckling

Skogen i området består till stora delar av naturskog och hällmarkstallskog som inte behöver skötsel. Naturvärdena kvarstår eller förstärks genom fri utveckling.

Målbild

Barrskogen utvecklas fritt genom intern dynamik och blir gradvis alltmer naturskogsartad genom att mängden död ved, gamla träd etc. tilltar. Arealerna av angivna naturtyper förändras mycket lite och enbart som en följd av naturliga processer.

Skötselåtgärder

Inga skötselåtgärder är för närvarande planerade i området. Storkvarnberget är ett äldre skogsområde som får utvecklas fritt mot naturskog. I framtiden kan det vid förändrade förhållanden bli aktuellt att utföra skötselåtgärder som syftar till att bevarandemålen uppfylls.

Skötselplanens skötselområde 2: Ungskog

Mindre områden med tallungskog ingår i naturreservatet av arronderingsskäl.

Målbild

Uppvuxen skog som får bli allt äldre och med tiden gradvis utvecklar naturvärden. Målbilden är att området ingår i skötselområde 1.

Skötselåtgärder

Inga skötselåtgärder är för närvarande planerade i området. I framtiden kan det vid förändrade förhållanden bli aktuellt att utföra skötselåtgärder som syftar till att bevarandemålen uppfylls.

Skötselplanens skötselområde 3: Information och friluftsliv

Storkvarnberget ligger söder om Los intill väg 296. Berget ligger därför relativt lättillgängligt för en friluftslivsintresserad allmänhet. Däremot finns det inte någon naturlig väg upp på bergets toppar.

Målbild

- Naturreservatets gränser är tydligt markerade.
- En väl underhållen informationsskylt med beskrivning av naturreservatet finns.
- Information om naturreservatet finns tillgängligt på länsstyrelsens hemsida.
- Eventuell parkeringsplats hålls i bra skick.

Skötselåtgärder:

Reservatets gränser markeras och en ny informationsskylt sätts upp. Informationstavlan och området närmast denna underhålls också. Eventuellt iordningställs en plats där det går att parkera. Detta görs i samarbete med kommunen som är markägare.

Eldning är inte förbjudet i naturreservatet om man har med sig egen ved, däremot finns inte några iordningställda eldplatser. Beroende på det framtida besöksstrycket kan det övervägas att vid behov iordningställa en plats att elda på och en stig upp till toppen. Även dessa frågor bör kommunen som markägare vara involverad i. Enligt föreskrifterna för reservatet är det inte tillåtet att anlägga väg, stig eller liknande inom naturreservatsområdet. Däremot kan kommunen som markägare söka tillstånd för att dra en stig. Den utmanande terrängen innebär att det skulle vara mycket svårt att tillgänglighetsanpassa reservatet, vilket inte heller är ett mål. Det finns flera branter som gör att det kan bli problematiskt att göra iordning anläggningar och visa upp folk på ett säkert sätt. Otillgängligheten och branterna är istället det som ger området sin karaktär.

3. Uppföljning

Mer information om Länsstyrelsens uppföljning finns i "Uppföljning av skyddade områden i Gävleborgs län - policy och översiktlig plan 2012".

3.1 Uppföljning av skötselåtgärder

Av länsstyrelsen tillförordnade naturbevakare eller andra av länsstyrelsen anlitade entreprenörer ansvarar för dokumentation och rapportering till länsstyrelsen av vilka åtgärder som genomförts och när de genomförts. Länsstyrelsen ansvarar för att uppföljning och utvärdering av genomförda skötselåtgärder sker.

3.2 Uppföljning av bevarandemål

Länsstyrelsen ansvarar för att uppföljning av bevarandemål genomförs vart 6:e år för:

- Gränsmarkering
- Informations- och vägvisningsskyltar
- Ev. parkeringsplats

Länsstyrelsen ansvarar för att uppföljning av bevarandemål genomförs var 12:e år för:

- Utbredning av naturtyper (areal)
- Trädslagsfördelning

Detta görs inom Gävleborgs läns samlade uppföljning av skyddade områden, enligt fastställd policy och översiktlig plan. För att följa upp bevarandemålen används målindikatorer. De målindikatorer som planeras användas anges i separat uppföljningsplan för området. Planering och data kring uppföljningen läggs in och finns sedan tillgängligt i VicNatur/SkötselDos.

4. Sammanfattning och prioritering av planerade skötselåtgärder

Skötselåtgärd	När	Var	Priori- tering	Finansiering
Markering och underhåll av reservatets gränser	Initialt och därefter vid behov	Naturreservatets gränser	1	Skötselanslaget
Ta fram, sätta upp och underhålla informationsskylt	Initialt och därefter vid behov	Vid entrepunkt, se skötselkarta	1	Skötselanslaget
Lägga upp information på hemsidan	I samband med bildandet	Länsstyrelsens hemsida	1	Skötselanslaget
Eventuellt anlägga och sköta parkeringsplats	Initialt och därefter vid behov	I anslutning till entrepunkt, se skötselkarta	2	Skötselanslaget alt. i samarbete med kommunen

5. Revidering

Skötselplanen gäller tillsvidare, men bör löpande ses över och revideras vid behov. Om inte tidigare så kan det vara lämpligt att skötselplanen revideras om 15 år.

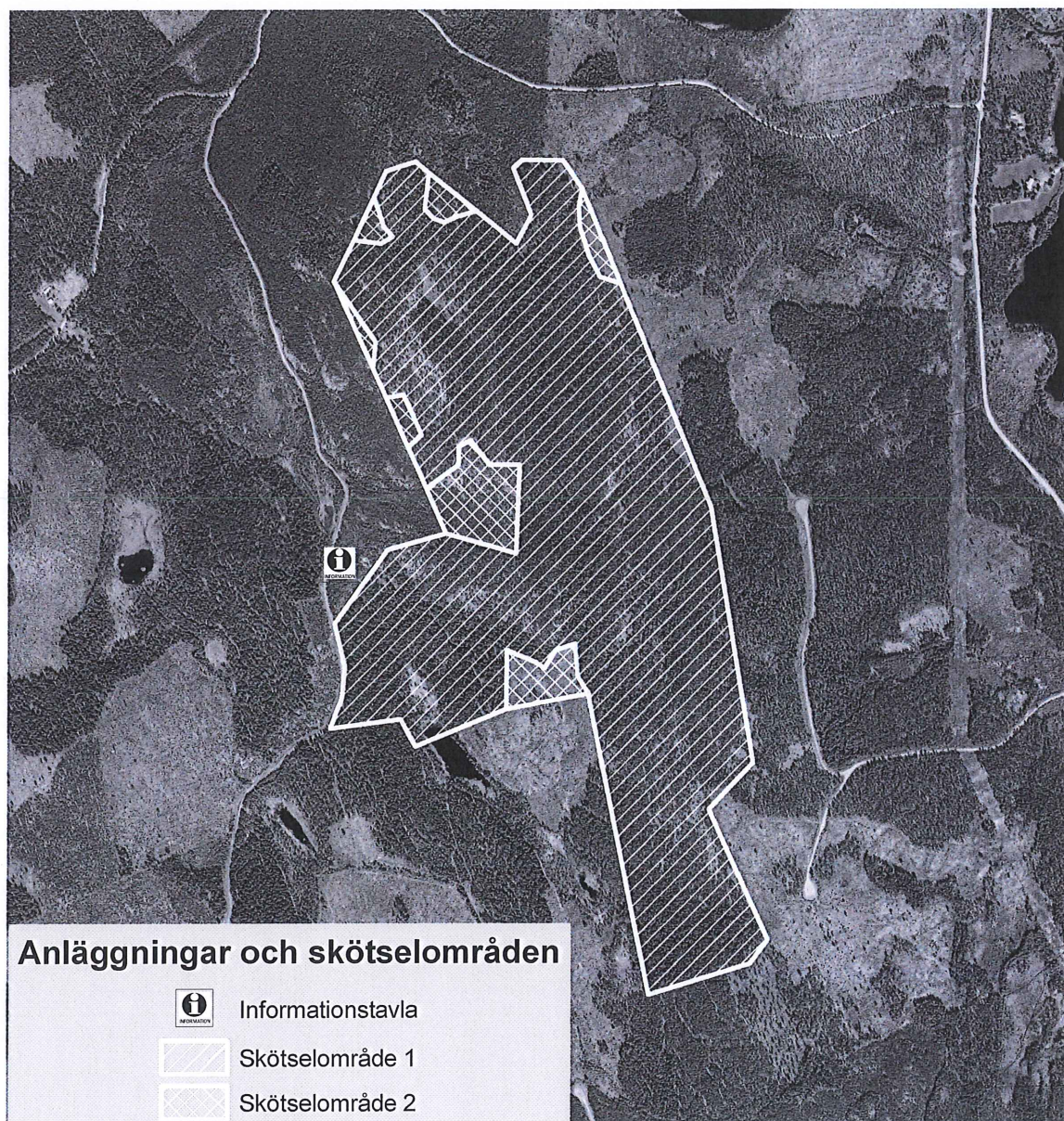


Länsstyrelsen
Gävleborg

Tillhör skötselplan
2016-01-21

Dnr 511-8458-2012 sid 8 (8)
61-245

Storkvarnbergets naturreservat Skötselkarta



Bakgrundskarta: Ortofoto

Skala 1:15 000

0 50 100 200 300 400 500 Meter

Karta tillhörande skötselplan för Storkvarnbergets
naturreservat
Gränsen är inmätt i fält

Centrumkoordinater N: 6831532 E: 511902

© Lantmäteriet Geodatasamverkan och © Länsstyrelsen Gävleborg



Postadress

Besöksadress

Telefon

Faxnummer

E-post adress

Länsstyrelsen
801 70 Gävle

Borgmästarplan

010 - 225 10 00

010 - 225 11 50

gavleborg@lansstyrelsen.se

